

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 20.5.2020
COM(2020) 553 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

Malta

**Rapport upprättad i enlighet med artikel 126.3 i fördraget om Europeiska unionens
funktionssätt**

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

Malta

Rapport upprättad i enlighet med artikel 126.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

1. INLEDNING

Den 20 mars 2020 antog kommissionen ett meddelande om aktivering av stabilitets- och tillväxtpaktens allmänna undantagsklausul. Klausulen, som fastställs i artiklarna 5.1, 6.3, 9.1 och 10.3 i förordning (EG) nr 1466/97 och artiklarna 3.5 och 5.2. i förordning (EG) nr 1467/97 underlättar samordningen av budgetpolitiken vid allvarliga konjunkturnedgångar. I sitt meddelande delgav kommissionen rådet sin uppfattning om att det i nuvarande läge är möjligt att aktivera klausulen med tanke på den allvarliga konjunkturnedgång som förväntas bli följden av covid-19-utbrottet. Den 23 mars 2020 meddelade medlemsstaternas finansministrar att de instämde i kommissionens bedömning. Aktiveringen av den allmänna undantagsklausulen medger en övergående avvikelse från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet, förutsatt att detta inte äventyrar hållbarheten i de offentliga finanserna på medellång sikt. När det gäller den korrigerande delen får rådet på kommissionens rekommendation även besluta om en reviderad utvecklingsbana för de offentliga finanserna. Den allmänna undantagsklausulen innebär inte att stabilitets- och tillväxtpaktens förfaranden avbryts. Den gör det möjligt för medlemsstaterna att göra avsteg från normalt gällande budgetkrav, samtidigt som kommissionen och rådet får möjlighet att vidta nödvändiga politiska samordningsåtgärder inom ramen för pakten.

De uppgifter som rapporterades av de maltesiska myndigheterna den 31 mars 2020 och som därefter validerades av Eurostat¹ visar att Maltas offentliga överskott uppgick till 0,5 % av BNP 2019, medan den offentliga bruttoskulden uppgick till 43,1 % av BNP. Enligt stabilitetsprogrammet 2020 räknar Malta med ett planerat underskott på 7,5 % av BNP 2020 och en skuld på 54,5 % av BNP.

Det planerade underskottet för 2020 förefaller vid första anblicken visa att det föreligger ett alltför stort underskott så som det definieras i stabilitets- och tillväxtpakten.

Kommissionen har därför upprättat denna rapport, som analyserar Maltas efterlevnad av fördragets underskottskriterium. Skuldkriteriet kan anses vara uppfyllt eftersom skuldkvoten ligger under fördragets referensvärde på 60 % av BNP. Rapporten tar hänsyn till alla faktorer som är av betydelse och även den kraftiga ekonomiska chock som är en följd av covid-19-pandemin.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fe77-a07764b0369f>

Tabell 1. Offentliga förvaltningens underskott och skuld (% av BNP)

		2016	2017	2018	2019	2020 KOM	2021 KOM
Underskottskriteriet	Saldo i de offentliga finanserna	1,0	3,3	1,9	0,5	-6,7	-2,5
Skuldkriteriet	Offentlig bruttoskuld	55,5	50,3	45,6	43,1	50,7	50,8

Anmärkning: Eurostat, kommissionens vårprognos 2020

2. UNDERSKOTTSKRITERIET

Enligt stabilitetsprogrammet 2020 förväntas Maltas offentliga underskott 2020 uppgå till 7,5 % av BNP, vilket är över, och inte nära, fördragets referensvärde på 3 % av BNP.

Det planerade överskridandet av fördragets referensvärde 2020 utgör ett undantag eftersom det beror på en allvarlig konjunkturnedgång. Med hänsyn till effekterna av covid-19-pandemin förutses i kommissionens vårprognos 2020 att BNP i fasta priser kommer att sjunka med 5,8 % 2020.

Det planerade överskridandet av fördragets referensvärde skulle vara övergående enligt kommissionens vårprognos 2020, som förutser att det offentliga underskottet kommer att minska till under 3 % av BNP 2021. Beräkningarna omgärdas dock av exceptionellt stor osäkerhet.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det planerade underskottet 2020 ligger över och inte nära fördragets referensvärde på 3 % av BNP. Det planerade överskridandet betraktas som ett undantag i enlighet med fördraget och stabilitets- och tillväxtpakten, samt anses i nuläget vara av övergående karaktär. Analysen tyder därför på att underskottskriteriet, så som det definieras i fördraget och förordning (EG) nr 1467/97, vid första anblicken inte förefaller vara uppfyllt.

3. FAKTORER AV BETYDELSE

Om en medlemsstat inte uppfyller de krav som gäller enligt det ena av eller båda dessa kriterier ska kommissionen enligt artikel 126.3 i EUF-fördraget utarbeta en rapport. Rapporten ska även ”beakta huruvida den offentliga sektorns underskott överstiger utgifterna för de offentliga investeringarna samt alla övriga faktorer av betydelse, inbegripet medlemsstatens ekonomiska och budgetmässiga läge på medellång sikt”.

Dessa faktorer beskrivs närmare i artikel 2.3 i förordning (EG) nr 1467/97, där det fastställs att ”eventuella andra faktorer som enligt den berörda medlemsstaten har betydelse för en samlad bedömning av om underskotts- och skuldkriterierna uppfylls och som medlemsstaten har förelagt rådet och kommissionen” ska beaktas.

En annan viktig faktor som måste beaktas i det rådande läget 2020 är de ekonomiska följdverkningarna av covid-19-pandemin, som har en mycket betydande inverkan på budgetsituationen och gör framtidsutsikterna mycket osäkra. Pandemin har även lett till att den allmänna undantagsklausulen har aktiverats.

3.1. Covid-19-pandemin

Covid-19-pandemin har lett till en kraftig ekonomisk chock som fått mycket negativa effekter i hela Europeiska unionen. Vilka följder detta får för BNP-tillväxten beror både på hur länge pandemin varar och hur länge de åtgärder är i kraft som vidtagits av nationella myndigheter och på europeisk och global nivå för att bromsa spridningen, skydda produktionskapaciteten och stötta den samlade efterfrågan. Medlemsstaterna har redan antagit eller håller på att anta budgetåtgärder för att öka kapaciteten i sina sjukvårdssystem och bistå de enskilda och sektorer som drabbats hårdast. Betydande likviditetsstödåtgärder och andra garantier har också antagits. Behöriga statistikmyndigheter ska när det föreligger mer detaljerad information granska huruvida dessa åtgärder har någon direkt inverkan på saldot i de offentliga finanserna. Dessa åtgärder kommer tillsammans med nedgången i ekonomisk aktivitet att leda till att det offentliga underskottet och den offentliga skulden stiger betydligt.

3.2. Ekonomiskt läge på medellång sikt

Maltas ökning av BNP i fasta priser på 7,3 % 2018 och 4,4 % 2019 drevs av inhemsk efterfrågan som understöddes av robust privat konsumtion och robusta privata investeringar. År 2020 kommer Maltas ekonomi att drabbas hårt av covid-19-pandemin. I stabilitetsprogrammet antas att BNP kommer att minska med omkring 5½ % 2020 innan det sker en viss återhämtning 2021. Enligt kommissionens vårprognos 2020 förväntas BNP sjunka med omkring 5¾ %. Den privata konsumtionen väntas minska på grund av nedstängningsåtgärderna och stängningen av icke-väsentliga företag. Investeringarna väntas också minska trots att vissa storskaliga investeringsprojekt inom hälso- och sjukvård och infrastruktur fortsätter. Det svaga omvärldsklimatet väntas medföra en avsevärd nedgång inom tjänsteexporten, vilket också hänger samman med den stoppade turismen. Importnedgången kommer att vara mindre, och i huvudsak återspegla den sjunkande inhemska efterfrågan. Detta är en förmildrande omständighet som måste beaktas i bedömningen av Maltas uppfyllande av underskottskriteriet 2020.

Ekonomi väntas återhämta sig 2021, när de allmänna begränsningarna minskas vilket förväntas stimulera den inhemska efterfrågan. Malta är dock en liten och öppen ekonomi och därför är landets ekonomiska utsikter väldigt känsliga för globala osäkerhetsfaktorer och utvecklingen hos dess handelspartner. På medellång sikt förväntas Malta ha en fortsatt starkare tillväxt än unionsgenomsnittet. Den potentiella tillväxten i Malta främjas av en växande befolkning, ackumulering av kapital och ökad produktivitet.

3.3. Budgetställning på medellång sikt

Malta omfattas av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och 2019 ålades landet att säkerställa den fortsatta efterlevnaden av sitt medelfristiga budgetmål (en budget som i strukturella termer är i balans). Baserat på utfallsdata och kommissionens vårprognos 2020 tyder båda pelarna på viss avvikelse. Ökningen av de primära offentliga nettoutgifterna överskred den nivå som tillåts enligt utgiftsriktmärket, och det strukturella saldot 2019 försämrades mer än den tillåtna försämringen av det strukturella saldot. Den samlade bedömningen pekar alltså på några avvikelser från kraven i stabilitets- och tillväxtpakten 2019.

I Maltas stabilitetsprogram för 2020 är prognosen att de offentliga finanserna kommer att försämras avsevärt från ett överskott på 0,5 % av BNP 2019 till ett underskott på 7,5 % av

BNP under covid-19-pandemin. Det finanspolitiska paketet för att hantera pandemins negativa verkningar beräknas uppgå till 4,1 % av BNP och inriktas på lönetillägg, särskilda sociala förmåner och ytterligare utgifter för hälso- och sjukvård. Regeringen sköt också upp skattebetalningar och tillhandahöll garantier som uppgår till omkring 2,8 % av BNP, vilka ska granskas av statistikansvariga myndigheter som ska fastställa om det finns några omedelbara budgeteffekter vid införandet eller inte. Underskottet återspeglar också en väntad nedgång på intäktssidan som främst beror på hushållens minskade konsumtion. Under 2021 beräknas underskottet minska till 3,6 % av BNP. Denna prognos beror i hög grad på antagandet om en blygsam ekonomisk återhämtning som huvudsakligen drivs av den inhemska efterfrågan, som förväntas ge intäkter från både direkta skatter, när konsumtionen återhämtar sig, och indirekta skatter till följd av ett förbättrat läge på arbetsmarknaden. De offentliga utgifterna väntas gå ned när de tillfälliga stödåtgärderna avvecklas. På medellång sikt ska enligt stabilitetsprogrammet skuldkvoten återföras till en nedåtgående bana och det medelfristiga målet återigen uppnås med en budget som i strukturella termer är i balans.

4.4 Andra faktorer som förts fram av medlemsstaten

Den 12 maj 2020 överlämnade de maltesiska myndigheterna en skrivelse om faktorer som är av betydelse enligt artikel 2.3 i förordning (EG) nr 1467/97. Den analys som presenteras i föregående avsnitt av denna rapport omfattar i stort sett de centrala faktorer som åberopats av myndigheterna. Tillkommande faktorer som inte tas upp i det föregående är sådana som är förbundna med stärkandet av den finanspolitiska ramen, i synnerhet institutionaliseringen av utgiftsöversynen.

4. SLUTSATSER

Enligt stabilitetsprogrammet kommer Maltas planerade offentliga underskott 2020 att stiga till 7,5 % av BNP, vilket är över, och inte nära, fördragets referensvärde på 3 % av BNP. Det planerade överskridandet av referensvärdet anses utgöra ett undantag och anses för närvarande vara övergående.

Denna rapport har i enlighet med fördraget och stabilitets- och tillväxtpakten även tagit hänsyn till faktorer som är av betydelse. Eftersom det planerade underskottet på det hela taget ligger långt över 3 % av BNP och med beaktande av alla relevanta faktorer, tyder analysen sammantaget på att underskottskriteriet enligt fördraget och förordning (EG) nr 1467/1997 inte är uppfyllt.